

Observatoriul este de două ori în săptămână, Miercuri și Sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusă la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în înțelesul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul VI.

Orice inserate

se plătesc pe serie sau linia, cu litere merute garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la a doua și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public.

Prenumeratiunile se pot face în modul cel mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului

„Observatoriul” în Sibiu.

Nr. 81.

— Sibiu, Miercuri 12/24 Octombrie.

1883.

Deschidere de prenumerațiune

la

„Observatoriul”

dela 1/13 Octombrie înainte.

Pentru acei domni abonati cari prenumerasera dela 1/13 Ianuarie pe 9 luni, era altii pe 6 sau si numai pe 3 luni, abonamentul expira cu finea lunii Septembrie. Prețurile sunt arătate în fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 an, 4 fl. pe 6 luni si 2 fl. pe 3 luni în înțelesul monarhiei, era în afara din monarhia cu 22 franci pe 1 an, cu 11 fr. pe 1/2 an, în aur sau în bilete de banca; era fracțiunile, anume din Romani'a, se pot implini cu marce de poșta.

Redacțiunea și Editor'a.

Articulul care a servit de ocaziune la schimbare în redacțiunea „Telegrafului roman” suna în Nr. seu 116 așa:

Resplata?

Doi acte de importanță am publicat în numărul trecut al foii noastre. Adres'a, cu care deputatiunea bisericească gr.-or. române din Transilvania și Ungari'a s'a prezentat la Segedin înainte monarhului și răspunsul la adresa.

În timpul constituționalismului actual suntem dați a fi tractați ca fii vitregi. Ne-am camu deprins cu explicații false, aplicate din partea ungară ori-carei miscări legale și în cele din urmă în interesul binelui comun al patriei comune. Nu ne puteam însește aștepta la atâta îndrăzneală din partea unui ministru ungar, că se pune în rostul monarhului un răspuns, că cel dat clerului roman ortodox și clerului roman gr.-catolic.*

Vă se dica noi nu iubim adevărat patri'a și nu avem respectul de legi.

Si-a tras bine șem'a ore dlu ministru, cândă consiliari alu tronului a consiliatului cuvinte atâtea de grele față cu poporatiunea cea mai numeroasă după magari în tot cuprinsul Transilvaniei și Ungariei? Si-a tras bine șem'a, cândă a consiliatului tronului cuvinte atâtea de grele față cu poporatiunea cea mai loială și mai credincioasă, față cu poporatiunea, care nu e credincioasă numai din gura și numai până cândă e încarcată de favoruri și bunătăți și scutită de greutăți, ci în timpurile cele mai critice?

Dlu ministru, preocupat de siovinismul seu magiar, se vede, n'a reflectat la nimic decătu la folosirea ocaziunii de a-si resbuna asupra romanilor, care nu 'lu saluta cu: „Ave Tisza, morituri te salutant,” și nu se magiarisedia.

Acăsta este o micime sufletesca, nedemna de unu barbat de stat și de unu pretinsu guvernator alu unui stat, întemeiat de întemeiatorii lui pe bas'a mai multor nationalități.

Este o micime de suflet, pentru că numai acăsta este în stare se ignoreze faptele implinite și se se nutrească cu vorbe, pentru de a infatisia o poporatiune considerabilă, cum este cea română, în ochii patriei și în ochii lumii, că un'a ce nu isi iubeste patri'a și n'are respectul de legi.

Dacă dlu ministru era numai ceva mai gânditor, elu trebuia se'si aduca aminte de insasi fapt'a deputatiunilor din cestiune și se evite unu lapsus atâtea de jignitor în simțimintele patriotice loiale ale unui popor că alu Romanilor.

Romanii în hiperzelul lor, de a ocoli chiar și cea mai mică umbră de prepusul în privința loialității și patriotismului, s'au simțit îndemnați a alerga din fundul Transilvaniei la emporiul, de altmătre declarat de magari cu o mandrie nesocotită, de fortă înaintat alu magarisării, pentru a carui reconstruire au concursu și romanii condusi de acelu patriotism, „unicu adevărat” de a imita pe monarhul lor și de a da concursul lor concetățenilor chiar de nationalitate asupritore, cândă vinu a pune corón'a patriotismului lor într'unu casu local și concret. Si cu tôte aceste ei se fia tacsati de neloiali și de nesupusi legilor!

Este adevărat că romanii n'au arangeat, nici nu au luat parte la arangiarile „patriotice” ale peregrinarilor la residenti'a „marei patriote” Kossuth, și de alta parte totu asia de puțin le aproba. De aceea pretinsii adevărați patrioți, între care dlu ministru este unu din cei de frunte, nu pot mistui că romanii, în ciud'a tuturor ispitelor diavolesci, neclatiti în credința lor cătră tron și patria, nu voru se le dea preteceste de invinuri și persecutari pentru lipsa de loialitate și patriotism.

Domnii ministri unguresci, se vede, că domnii de siovinismul lor nu considera nici cele mai importante antecedente, nu pentru alt'a, ci numai pentru a încungiura desvelirea seraciei lor de spirit și abundanță a lor de prejudeție, cândă e vorb'a de romani.

Că se le venim noi într'ajutor, se le spunem că romanii au mai fost înainte tronului și a monarhului.

Cândă, d. e. din congressul national dela 1863 s'a trimis o deputatiune cu adresa de multamire, aceea fu primită în 4 Mai și primi dela Maiestatea Sa imperatul răspunsul urmator:

„Cu placere ve primescu că pe reprezentantii „bravilor romani ai Marelui Meu principatu „Transilvania, cari de repetite ori Mi-au „datu dovedi de neclatita lor credință „și aderență la Mine și la casa Mea. În „adresa ce Mi s'a prezentat și în ponderos'a „adresa a demnului lor presidentu (Siaguna, Red.) „romanii au confirmat de nou aceste simțiminte „și au recunoscut cu încredere sincera fișca și „cu multamita. . . . Primind cu placere si de „plina îndestulare asecurările Dvostre cele deplinu „coresponditoare grelelor impregiurari. . . . Ve „imputernicescu totuodata a impartasi acăsta „mitentilor Dvostre, cătră cari și de aici înainte „voiu fi cu îndurare și gratie imperatesca.”

De atunci încôce romanii de câte-ori interesele monarhiei au cerut, la 1866 și la 1878, 1881/2, în Boemi'a și Itali'a, precum în Bosni'a și Herzegovin'a, nici n'au parasit cu lasitate lini'a de luptă, nici n'au trecut la inamic spre a se face tradatori de patrie, prin urmare dlu ministru, adresandă cătră romani prelegerea cu „adevărata iubire de patrie și respectul față cu legile”, au gresit adresa.

Acei, ce au știut obținé dela tron, între alte impregiurari mai „neconstituționale” că cele de adi, prea înalt'a recunoscință, remanendu aceiasi, cari au fost, ba adaugendu înca la dovedile de loialitate înscrise cu sangele lor în analele monarhiei, nu putem presupune, ba nu ne putem închipui cum au potutu dintr'odata deveni neloiali și nerespectatori de legi. Cari sunt legile acele, care romanii le au calcatu și nu le au respectat? La acăsta întrebare dlu ministru cu anevoie va putea răspunde.

Sau că dora, dlu ministru vrea se se mangae pentru desastrul îndurat în Croati'a față cu croatii rebeli, cautandă motivu de asi versa focul asupra blandilor și pacincilor romani?

Nu cumva se teme de vreo manifestatiune și din partea romanilor, care se întielege ar fi forte

reu venita în impregiurările critice de astăzi, și cugeta se'i terorisedie și intimidie anticipando, sau prevenind? Se pôte, ba e forte probabilu, că aci este bub'a. Dar dlu ministru și toti siovinistii se insieła, dacă credă că voru intimida pe romani și 'i voru terorisa, că se se lapede de sinele, de credințele lor traditionale. Numai unu Ddieu i-ar putea impede a tiné la nationalitatea lor și la credințele ereditate dela strabuni, impletite strinsu în vieti'a lor nationala.

Siovinistii, fia ei ministri, fia ei ce voru fi, aru fi cu multu mai întiepti, dacă n'aru fi atâtea de sumeti și aru judeca mai bine eventualitățile cele atâtea de schimbaciose din vieti'a politica. . . . În „momentulu de față nu este vorb'a numai de o „stare de necesitate magiara, dice „National Ztg.” „din Berlin, apretiadu situatiunea croata, ci de „prim'a încercare mai serioasă de a contrabanda „cestiunea slavica din Cislaitani'a în Ungari'a, asia „dara de unu raportu durabilu. La tôtea întem- „plarea cestiunea insigniilor croate va avea efectu „bunu. Politicii mai cu minte dintre magari și „între acestia vine a se socoti și Tisza cu tôte „crampitele lui, pentru-că elu scie celu puțin, „cândă trebuie se fia, se calculezie cu raporturile „reale — au primitu dintr'odata și pe neasteptate „instrucțiune despre adevărata putere a magiarilor. „Cândă cu conflictul insigniilor din partea slavi- „lor, cea dintai data mai serioasă contra „positiunii magiarilor, care se parea asia de „puternica și asia de întemeiată, a fostu cu atâtea „efectu, încatu la cea dintai isbitura, posițiunea „magiara a fostu sguduia până în temelie. Germanii „din Austri'a, cari au avutu totuodeauna a se lupta „cu greutate în susu, s'au aratat cu multu mai „venjosi. . . .” În Pest'a voru face bine omenii, „daca nu voru uita, că aceea ce s'a întemplat „în Croati'a, nu este unu evenimentu singuraticu, „ci o simptomă a întregii situatiuni austriace. „Magarii voru trebui se invetie a-si mai modera „pretensiunile și a cauta impregiurulu lor după „amici — că-ci voru avea lipsa de ei.”

Asia este, colosulu închipuit în fantasia unor capete îndesate cu siovinismu, este slabu și magarii au lipsa de amici. Inse ce se le faci, dacă ei nu știu se-i caute și se-i atraga la sine? Din contra ei se vede, că după ce pe unii dintre noi voru se 'i tîrșca prin temnitie, pentru că s'au exprimat în contra inichității legii electorale, voru și pe amicii monarhiei din afara se 'i departedie de monarhia noastră. Ei lovescu în romanii austro-unguresci, că se simția și romanii din regatul vecin și se se paralisiedie aliati'a eventuală dintre regatu și imperiu.

Acăsta va se dica patriotismu adevărat? A'si dá tôte silinti'a de a instraina inimile cetățenilor nemagari de cătră patrie și patri'a a o feri de amici? Acăsta este resplata sumetiului față cu celu modestu, resplata, care se va resbuna ea insasi în favorul celu neîndreptat.

O, dar magarii isi închipuescu că sunt atlanti, cari sunt în stare a purta globulu pământului în spatele lor.

Se nu cumva se face dlu Tisza și ceilalti siovinisti esperenti'a proverbiului germanu: Sumeti'a se arata înainte de cadere.”

— Pe lângă articlu se mai dice pe col. 2:

„Primirea, ce au avutu înainte monarhului deputatiunile bisericilor române, cu ocaziunea festivitatilor din Segedin. în deosebi deputatiunea bisericească ortodoxă română, n'a fostu tocmai magulitore, cu atâtea mai puțin incuragiatore, atâtea pentru membrii deputatiunilor, cătu și pentru cei ce au trimis deputatiunile. Ministrulu presedinte Tisza s'a folosit și de ocaziunea acăsta spre a da romanilor lectiuni, de siguru cu scopulu de a departa inimile romanilor de tronulu, cătră care au fostu totuodeauna cu cea mai neclatita aderență.”

*) Acestu din urmă ilu cunoscemu din diariile budapestane; adres'a verbală a clerului gr.-cat. nu o cunoscemu de locu. Red.

— Si pe col. a 4-a:

„Trefort si slovacii. Orasiulu Trencseniu a alesu pe ministrulu de culte actualu alu nostru „civis trenciensis“. Mare bucurie in Israilu. I-au facutu diploma domnului Trefort, au alesu o comisiune de trei slovaci si i-au plecatu pe drumu, se caletoresca la noulu profetu Trefort. La acésta ocaziune dlu Trefort a rostitu urmatoriulu simbolu alu credintei sale ministeriale: „Politica mea este, cá tier'a se fia bogata, culta si magiara. Cá se putemu ajunge cele doue dintâiu, e neaparatu de lipsa a promová cea din urma cu ori si ce mijlóce legale, cá-ci fâra acésta nu ne putemu inchipuî statulu nostru independentu si liberu. Purcediendu din aceste trei puncte de vedere, fâra a privi pe celu din urma de singuru mantuitoriu, unele teritorii din patrie le-amu luat sub deosebit'a mea grije. De acestea se tine si comitatulu Trencseniu, in care inca nu mi-am terminatu lucrarile. Cunoscèndu patriotismulu Trencseniloru, primescu cu placere dispositiunea loru si ve rogu spuneti multiamit'a mea noiloru mei concetateni.“

Poftiti comentariu???

— Indata dupa acelu art. din „Teleg. rom.“ Nr. 117 acestea trei declaratiuni:

Nr. 16 Tip.

„Urmandu inspiratiunei aceloru simtieminte loiali, cari totdeauna mi au fostu prima si principala datorintia civica a le nutri fačia de Maiestatea Sa preagratosulu nostru rege domnitoriu 'mi esprimu adencu simtit'a mea regretare asupra articolului acestui diariu aparutu in numerulu lui de eri sub titulu „Resplata“, pe care redactiunea intr'unu momentu nefericitu alu impresiuniloru produse de impregiarile actuali, a fostu destulu de nesocotita a-lu dá publicitatii intr'ou redactare necorecta; speru totuodata, cá urmele acestei lunecari le voru netedí acelea multiple dovedi ale respectului nemarginitu, ale fidelitatii si alipirei cátra preanaltulu tron, cari de altminte au fostu si voru fi si in viitoriu la locul de frunte in colónele acestui diariu.

Sibiiu, 7/19 Octobree 1883.

Mironu Romanulu m. p.,
archiepiscop. si mitropolitu.“

Cátra p. t. cetitorii!

„Dupa-ce amu percursu optspredece ani cararea cea spinósa de publicistu, cá redactoru alu acestei foi, me vedu silitu de diverse impregiarari, a me retrage dela acestu-felu de activitate.

Aducendu acésta la cunoscenti'a p. t. publicu cetitoriu, i multiamescu totuodata din ánima pentru spriginulu ce mi-a datu in decursulu carierei de redactoru si ilu rogu, cá acésta aducere la cunoscentia, se o considere si primésca de remasu bunu, disu de subscrisulu in momentulu, in care cá redactoru, trebue se me despartu de dinsulu.

Sibiiu, 7/19 Octobree 1883.

Nicolae Cristea.“

Cátra onor. publicu cetitoriu!

„Surprinsu pe neasteptate de increderea onorifica, cu care onorabil'a comisiune administrativa a tipografiei archidiecesane mi-a incredintiatu in modu provisoriu si chiaru in momentele din urma conducerea redactiunei „Telegrafului romanu“, trebue se ceru din capulu locului scusele onoratului publicu cetitoriu, déca eu la momentu nu sum in stare de a-i presentá unu felu de programa detaiata, dupa care in missiunea mea cea de totu grea voiu cautá se satisfac in proportiunea debileloru mele puteri justele pretensiuni ale publicului nostru. Amu inse in vedere trecutul de 31 de ani alu „Telegrafului romanu“, si acesta e de ajunsu, cá se-mi reguledie program'a pentru viitoriu. In trecutul acesta vedu: cá fóia nóstra „Telegrafulu romanu“, totdeauna, chiaru si intre cele mai critice impregiarari, a luptatu cu resolutiune si devotamentu pentru interesele bisericesci si nationali ale poporului romanu din patria nóstra, si in activitatea sa jurnalistica a cultivatu cu totadinsulu simtiulu detorintieloru cetatienesci cátra preanaltulu tron, *adeverata iubire de patrie si reverinti'a cátra legi*. Acésta missiune a fóei nóstre me voiu sili se se implinésca si in viitoriu, si se produca rezultate multiamitóre pentru patria, natiune si biserica.

Sarcin'a grea, la carea m'amu angagiatu, mi se va usiorá, daca onoratii corespondenti ai „Telegrafului romanu“ voru binevoi a dá fóei nóstre si de acum inainte sucursulu loru, si

daca ne vomu concentra tóte puterile intr'aceea, cá organulu nostru prin zelu si moderatiune, prin energie si tactu se faca celea mai bune servitie causeru nóstre comune.

Sibiiu, 8/20 Octobree 1882.

Mateiu Voileanu,
redactoru provisoriu alu „Tel. rom.“

— Diariile nóstre politice din statulu acesta, isi au fiacare ratiunea cu atátu mai importanta de a fi, cu cátu ele sunt mai puçine la numeru, adeca numai patru si cu cátu ele urmarescu acelasi scopu, adeca emanciparea spirituala, nationala si economica a nefericitului poporu romanescu. Ele diferu póte numai in metodu cu care inaintédia spre scopu. Tocma de aceea inse publiculu romanescu, natiunea are se se interessadie de sórtea fiacaruia din organele sale de publicitate, prin urmare si de lovitur'a data „Telegrafului romanu.“ Dara publiculu din afara, mai departatu i se pare prea neasteptata si cu totul misteriósa procedur'a cu care s'a storsu dimissiunea fostului redactoru, a dlui Nicolae Cristea, si vrea se afle adeverulu. Speramu cá dsa va satisfac acésta dorintia legitima a publiculu.

Din cele ce cunóscemu noi in acésta cauza credemu cá va interessá pe publicu cá se afle, cá in anii din urma, de candu redactiunea „Tel. romanu“ s'a convinsu, cá sub sistem'a politica actuala cuventele blande si rogarile frumóse nu mai folosescu nimicu, ci cá tocma din contra, ele se esplica de slabiciune si servilismu, a trecut pe fačia in opozitiune si inca vigorósa, prin urmare a cadiatu si asupra ei aceeasi urá neimpacata, la care sunt espuse celelalte; ba „Tel. romanu“ incepuse a fi cu atátu mai reu vediutu, cu cátu elu trecea, totuodata de organu alu archiepiscopiei, din a carei avere este depusa si cautiunea sa de cincii mii florini (12½ mii franci) la statulu, si cu cátu „Tel. romanu“ stá conformu testamentului impreuna cu tipografi'a archidiecesana sub control'a unei comisiuni de 12 barbati, ai carei presedente este archiepiscopulu.

Dupa alte incercari anterióre de a „infrená“ pe desu numit'a redactiune, venindu acelasu comissariu ministeriale care provocase in Augustu urgi'a dela Blasiu, a inaintatu si dela Sibiiu unu raportu inversiunatu, in urm'a caruia archiepiscopulu se pomení cu unu fermanu.

Dupa acestea urmá o tacere infundata de câteva septemani. Dupa publicarea art. din Nr. 116 mitropolitulu citá la sine pe redactoru, ii tinu sub ochi órdonanti'a ministeriale, apoi provocandu'lu cá se se decida in aceeasi di de vineri celu multu pâna la 4 óre dupa amédi, convocá totuodata pe membrii comisiunei tipografice la o siedintia. Cum au cursu discussiunile in acea siedintia, pentru noi este unu secretu; ceea ce ni se asigura cá positivu este, cá numai doi membrii au aparatu pe redactoru si au fostu de parere cá se nu i se accepte dimissiunea, ci se remana totu redactoru chiaru in sensulu dispositiunei testamentarie a fericitului mitropolitu Andreiu br. de Siaguna. Ceilalti membrii sau cá le a pasatu de cautiune cá avere publica, sau din alte cause necunoscutu au votatu pentru primirea dimissiunei; cá-ci se fia disu presedentele: „Sau eu sau elu“ acésta versiune ni s'ar para fabulósa.

Unele voci magiare si de renegati de aici au si inceputu se pretinda si intentarea unui processu de pressa. In acestu casu inse contradictiunea este patenta si comisiunea de 12 nu si-au ajunsu altu scopu decátu cá se se traga pe acelasi omu doue piei.

Vai de press'a periodica romanésca din statulu acesta. O singura consolatiune 'ia mai remasu, cá publiculu romanescu a inceputu se simtia alaturea cu reprezentantii ei jugulu ce ducu acestia pe cerbicea loru.

Celu puçinu publiculu din Sibiiu si de prin pregiuru a datu probele cele mai invederate si barbatesci, cá aproba tinut'a pressei romane acuma cá si in adunarea din Martiu a. c.

— Domineca in 21 l. c. la 8 óre, romanii din Sibiiu si tinutu au surprinsu pe dlu fostu redactoru Nicolae Cristea, cu un'a din cele mai imposante si mai frumósa ovatiuni. La 8 óre sér'a au pornitu din strad'a Urezului unu conductu cu facile de mai multe sute persóne din tóta inteligenti'a din Sibiiu si din poporulu, care a venit spre acestu scopu din Resinariu, Poplaca, Selisce si din mai tóte celelalte comune romanesci. Cu music'a in frunte cântandu „marsulu lui Michaiu-Vitezulu“, conductulu a inaintatu prin strad'a Urezului, piati'a mare, strada Macelariloru, postandu-se intre strigari de „se traésca“ dinaintea locuintiei dlui Nicolae

Cristea. Aici music'a a esecutatu mai ántaiu „Hor'a dela Sinaia“, apoi dlu Petru Bancila din Resinariu a rostitu urmatoriulu cuventu:

Domnule fostu redactoru!

Dupa 18 ani de activitate cá publicistu Te ai retrasu si ai renuntiatu la acea vocatiune pe care o ai numitu cu totu dreptulu spinósa! Cá motivu alu retragerii ai adusu impregiarile actuali, pe care inse nu le ai specificatu. Intr'aceea publiculu cititoriu le a si divinatu si a venit la cunoscenti'a loru un'a câte un'a.

Dta te ai retrasu de inaintea puterei discretionarie si a unui arbitrariu violentu in midiu-loculu apararei energióse a drepturiloru neprescriptibili si a libertatiei poporului romanescu, lovite din tóte partile fâra nici-o crutiare. Ai lovit si Dta in toti aceia cari nu combatu cu arme leali si oneste, ci cu arm'a minciunei, a perfidiei, a denuntiariloru machiavellistice, si acuma suferi pentru-cá ai conlucratu la demascarea loru.

Acestea adeveruri desvelite din partea nóstra amu venit onorabile domnu la dta, cá se te asiguramu toti cá unulu cá consimtimu cu temeiurile ce ai produsu intru apararea santei cause a natiunei romanesci din acestu statulu si a religiunei sale; totuodata se te felicitamu pentru tari'a vointiei pe care o ai apusu despotismulu, candu mai bine te ai retrasu decátu se voiesci a'i accepta conditiunile lui cele umilitóre si destructive.

Se traiesci la multi ani fericiti si se ajungi impreuna cu noi a'ti vedé natiunea desrobata din manile calcatoriloru de legi ddiesci si omenesci! Vivat!“

Intregu publiculu, care implea strad'a Macelariloru, a eruptu in entusiastice strigari de „se traésca“ si „Hoch“. Dlu Nicolae Cristea adencu emotionatu, a respunsu urmatórele:

Onorati domni si frati!

Impresiunea ce face manifestatiunea solemnă a dvóstra asupra mea este atátu de mare si asia de puternica încátu eu la momentu nu sunt in stare a'mi dá socotéla spre a puté compara potrivit manifestatiunea cu modestele mele servitii aduse natiunei mele si patriei.

Eu in cariera spinósa de redactoru, de eclororu alu natiunei in sinulu carei m'amu nascutu si de care nu me voiu deslipi nici-odata „si fractus illabatur orbis“, m'amu nisuitu in excursiunile mele pentru descoperirea si sondarea inimicului: asuprirea si vitiulu, a purta nepatatu stindardulu primitu din manile romanului celui mai mare alu seculului nostru, din manile marelui Andreiu br. de Siaguna, care de câte ori vedea navalindu vre-unu nuoru asupra poporului seu, sau de câte-ori vedea cá are se se asiedie unu onoru intre tron si poporulu seu nu se odihnia, pâna nu ilu imprascia.

Si pentru-cá se potu purta stindardulu nepatatu amu aflatu de bine a inscrie in inim'a mea dreptu devisa sententia antica: „Nulla vis major pietate vera.“ Nici o putere mai mare cá pietatea adeverata. Dara dloru si fratiloru, pentru-cá amu vediutu in puçin'a mea esperientia, prin pietatea adeverata cátra o cauza, cátra o natiune, cátra unu poporu, rumpèndu-se lantiuri de seculi si in mijloculu intunerecului celui mai intensivu, resarindu sórele dreptatii cá printr'o putere magica.

Afara de devisa n'amu perdutu nici candu din vedere stelele polare si fiese, care in tóte timpurile, cu deosebire inse in cei doi seculi din urma au servitu romaniloru din Transilvani'a si Ungari'a spre orientare. Acelea sunt: tronulu Majestatii Sale, patri'a si poporulu romanu.

Éta, cá v'amu descoperitu secretulu, cu care amu facutu puçinulu ce amu pututu face in decursu de optspredece ani cá publicistu. Amu regretatu inse totdeauna, si credu cá acestu regretu 'lu ati impartasitu si Dvóstra, candu amu vediutu in acestu timp, cá insusirea cea frumósa a romanului, cá elementu de ordine, insusirea lui cea nobila, prin care s'au distinsu „leii“ nostri, si in timpulu mai dincóce pe campiile dela Montebello, Magenta si Solferino; pe campiile dela Custozza si in Boemi'a, si mai in urma printre stancile Bosniei si Herzegovinei, n'au fostu in stare se ne duca la tint'a cea dorita, de a dispere ori-ce diferentia dintre cetatienii unei si aceleiasi patrii.

Cu tóte aceste, acum candu me vedu silitu a me desparti de activitatea de publicistu, vediendu acésta manifestatiune solemnă, sunt convinsu cá simtiemintele si vederile nóstre sunt un'a, in ceea ce privesce tronulu si dinasti'a, poporulu romanu

si patri'a comuna si acésta me indreptatiese a me mangaia cu proverbiulu romanu: „Ap'a trece, petrele remanu.“

Basatu pe acésta convingere, dupa-ce veti fi primitu adenc'a mea multumita pentru acésta manifestatiune solemna, cá semnu nestersu alu conduitei romanului fačia cu tronulu, fačia cu poporulu romanu si fačia cu patri'a, se ne ridicamu cu totii glasulu si se dicemu: „Se traésca Maiestatea Sa monarchulu nostru preainaltu Franciscu Josifu I si intréga casa domnitóre! Se traésca patri'a comuna! Se traésca poporulu romanu! Se traésca armoni'a si bun'a intielegere între natiunile din patrie!“

Acestu respunsu a fostu de mai multe ori intreruptu cu strigari de „se traésca.“

Din fatalitate, locuinti'a dlui Christea este tocma vis-à-vis de resiedinti'a mitropolitana. Escel. sa Dn. mitropolitu Mironu Romanulu a deschisu feréstr'a, privind totu decursulu ovatiunei. La ivirea Esc. Sale in feréstra, unu murmur a percursu sirurile multimei. Multumita bunului tactu alu participatoriloru, nici-unu incidentu n'a conturbatu decursulu actului solemnu.

Dupa executarea inca a doue piese din partea capelei musicale, conductulu între necurmate strigari de „se traésca“ a plecatu spre piati'a lui Hermann, inaintea casarmei mari, punendu tórtiele in gramedi pentru ardere.

— Dela Aradu aduce „Luminatoriulu“ o corespondentia interessanta despre ovatiunile facute acolo in 16/4 Oct. esc. sale domnului mitropolitu Mironu Romanulu la intórcerea Sa dela Segedinu insoçitu de preas. loru domnii Episcopu Joanu Metianu, archimandritu si vicariu Nicolae Popea si rev. dn. dr. Il. Puscariu. Intelligenti'a si multime de poporu au luat parte la acea ovatiune, cá-ci in fine au inceputu se simtia si fratii aradeni urgi'a cadiuta asupra numelui romanescu.

Acelasi diariu „Lum.“ Nr. 80 judeca si elu cátu se póte de aspru manoper'a ministriloru dela Segedinu; o judeca cu mare necasu. Noi suntemu de parere, cá dandu-ne supararea pe fačia le facemu placere si mai mare, precátu nu o merita dela romani.

Pregatire la sinode diecesane.

(Din Ungari'a.)

Biseric'a romana unita din Ungari'a in urm'a decretelor sinodului I provincialu din 1872 a reintratu in modu formalu si legalu in viéti'a constitutională-sinodala, cá prin mijlocirea aceleia se se organizadie, si se si asecure drepturile sale.

Este cunoscutu, cá in urm'a acelor decretu, dejá in anulu trecut 1882 in tóte 4 diecesele provinciei metropolitane s'au si tinutu sinode diecesane. Despre decursulu acelor sinode cu esceptiunea unoru note particulare, publiculu celu mare puçinu scie, dara nici s'ar poté pofiti, candu pertractarile sunt secrete, si cum se dice, membrii sinodali au se puna promisiune solemna despre tinerea secretului.*)

Pe langa aceste inse, resultatu facticu alu acelor sinode se vede a fi: compunerea si adoptarea statuteloru diecesane de organizare si alte dispositiuni bune, care numai se se puna odata in lucrare, cu incetulu voru contribui multu la consolidarea bunastarei bisericei romane unite. Dara afara de aceea unu resultatu bunu alu acelor sinode cum insii membrii sinodali ni-au marturisitu, acela, cá acele sinode au fostu cá o scóla si invetiutu pentru clerulu lipsitu de atata timpu de sinodalitate.

De si in decretule sinodului provinciale fačia de convocarea sinodeloru diecesane se folosese aceea espressioni vaga, cá acele „de regula se se conchiamie in totu anulu in timpulu dela St. Pasci pãna in ultim'a Octobre“ totusi nu ne indoimu, cá in anulu curente inca se voru conchiamá atari sinode, si daca suntemu bine informati, la unele episcopii s'ar fi si facutu dejá dispositiuni pentru conchiamare.

In façi'a acestoru sinode ce sunt a se convocá, dorimu a reinprospetá unele cestiuni ce so-

*) Acésta mesura aplicata tocma la afaceri religiose bisericesci nu o intielege nimeni; tocma de aceea inse ea si dá ocasiune binevenita la toti vrasmasii religiosei si ai bisericei in sensuri diverse si mai totu-deauna reutatiose, lovitórie in auctoritatea bisericei. Ómenii binevoitori bisericei céra se afle caus'a secretului si scopulu seu, dara nu'lu afla; de aici apoi se naseu prepusuri diverse, pãna la cele mai absurde. Red.

cotimu cá taia in interessulu bisericei, si cá s'ar tiné de sfer'a activitatei sinodeloru diecesane. Éta dara:

Scimu in destulu pretiuu auctoritatea legislativa, nici cá suntemu amici ai schimbariloru repentine in legi si dispositiuni staverite, mai alesu pãna-ce acele nu si-ar fi facutu cursulu in viéti'a practica: pe langa tóte acestea acuma de cu timpu dorimu a reflectá la unele decisiuni sinodali, care dupa modest'a nóstra parere chiaru in interessulu consolidarei constitutiunei nóstre bisericesci ar pofiti óre-si-careva schimbari. Se incepemu dela temelia.

I. Sinodulu provincialu din 1872 Tit. III c. III a decisu, cá dintre membrii sinodului provincialu cu votu decisivu sunt numai episcopii provinciali.

El dreptu cá episcopii sunt gubernatorii dieceselor; dara dupace in sinodele provinciale nu se pertractédia nici se decidu lucruri de ale credintiei, ci mai multu numai se regulédia cele ale moravuriloru si disciplinei, se statorescu cele tinetórie de bunastarea bisericei si de asigurarea drepturiloru ei; óre dicu, nu ar permite aceste cá la decidera unoru atari obiecte se se admita si votulu celu puçinu alu acelora dintre membrii chiamati la sinodu, cari dejá in fiacare diecesa pe langa episcopu au unu cercu de activitate insemnata intru administrarea diecesei; intielegemu alu prepositiloru capitulari.

Si pentru-ce amu dori cá si acestia se aiba votulu loru decisivu? Pe langa altele acuma si pentru aceea, cá in acestu modu mai alesu in provinci'a metropolitana a Fagarasiului se se usiuredie decidera causelor de mai mare insemnate. Pentru cá fiindu adi 4 archierei, prea usioru se póte intempla, cá in un'a ori alta cauza insemnata devenindu voturile egale, caus'a se remana nedecisa. Éta si esemplu. Dupa cum suntemu informati, caus'a admiterei mireniloru la sinodele diecesane chiaru pentru aceea nu s'a decisu in sinodulu provincialu trecut, pentru-cá voturile archiereiloru au fostu egale. Apoi rogu-ve, adaugeti numai impregiurarile bisericei romane gr.-cat. in timpurile de fačia, candu cu putere voru cei puternici a se mestecá in trebile ei interne. Si cine nu scie cá totudeauna mai usioru poti induplecá la ceva pre mai puçinu decátu pre mai multi; acésta ni-ar sci ilustra mai bine aceia, cari póte sci cá osteneala a costatu pe unulu din archierei cá se induplece pe unu altu episcopu conprovincialu cá se votodie cu densulu intr'o cauza, la sinodulu provinciale.

Ceea ce dorimu fačia de admiterea votulu prepositiloru, acésta a cerutu chiaru corulu eppescu gr.-cat. inca in 1859, candu adeca ne mai aducemu bine a minte in un'a din siedintiele tinute sub presidiulu nuntiului apost. Ant. de Luca episcopii au cerutu „ut praepositi capitulorum voce decisiva gaudere possint.“

Se va dice inse, cá ce amblamu cu de aceste dorintie? cá éta si sinodulu provincialu póte a cerutu acésta, dara dela Rom'a s'a datu negativa, si asia caus'a e finita.

La acésta dicemu, cá nici de cátu, pentru-cá cestiunea acésta nu e articlu de credintia, ci de s'a si resolutu odata negativu, credemu cá clerului i-stá calea deschisa de petitionare repetita si dupa opiniunea nóstra loculu celu mai legalu e chiaru sinodulu diecesanu. Dela cleru se ésa miscarea. Dreptu aceea ar fi de doritu cá clerulu adunatu in sinode se talcuiesca dorinti'a si cererea sa la sinodulu provinciale pentru ulteriór'a urmare. Mergemu mai incolo:

II. In decretule sinodului provincialu nicairi nu vedemu espressu si positivu statoritu cá óre membrii sinodului diecesanu intru aducerea decisiuniloru bucura-se de votu decisivu séu ba? ci din contra la C. IV T. III aflamu cá si cum dieu acei membrii au se concurga cu consiliulu loru, éra episcopulu se decida dupa placulu seu cá unu a totu puternicu si unicu dispunatoriu.

Pretiuimu puterea legislativa, jurisdictionala a archiereiloru, dara se ni se ierte a ne spune aceea convingere, cá acea putere nici decátu nu se miciorédia prin aceea, decumva o impartu si acelor membrii din cleru, carora parte de mai inainte deja s'a concrediutu partiala coadministrare diecesana, intielegu pe protopopi, parte cari din mandatu archiereescu i-au inzestratu din partea clerului cá tramesi cu putere reprezentativa. Ci din contra dicemu, cá prin aceea impartire nu numai cá se usiuredia guvernarea si responsetatea archierésca, ci puterea legislativa episcopésca capeta o valóre impunatoria in afara, increderea si iubirea clerului fačia de archiereulu seu cresce, si in urma si decisiunile se efectuescu cu mai mare securitate.

Cestiunea acésta a votulu clerului in sinodele diecesane o socotimu de totu esentiala in constitutiunea nóstra bisericesca, fára de carea tóta sinodalitatea nu are nici-unu intielesu realu, ci e numai o masca a absolutismului si o formalitate góla.

Pentru-cá se ni se spuna, cá ce va indemna pe membri sinodali la propunerea, motivarea si aperarea convingerei loru in un'a ori alta cauza, daca ei sci dela inceputu, cá densii sunt acolo cá si nescari martori cu assistentia passiva? óre nu se va intemplá chiaru contrariulu, cá sciindu bine cumcá prin obiectele propuse spre pertractare episcopulu isi descopere incátu-va parerea si vointi'a sa, cei mai multi dintre membrii, din síféla, si chiaru spre evitarea displacerei archieresci, nu voru grai la obiectu, ci voru fi capete plecate! Omulu e omu si pace!

Daca dara in sinodu membrii nu au votu decisivu, atunci sinodalitatea e séu de totu superflua, cá-ci parerile usioru se potu castigá in scrisu, séu e numai o formalitate fictiva de a dá decisiuniloru sinodali valóre de decreta aduse la audiulu si in presentia clerului!

Ni se va obiecta póte, cá suntemu cu neincredere fačia de bunavointi'a archierésca, cá suntemu pessimisti? cá-ci éta la sinodulu trecut s'a datu clerului votu decisivu.

Departu e dela noi se ne indoimu de bunavointi'a archiereiloru, si suntemu mai multu optimisti, dara tinemu cá, candu e vorba de cestiuni de principiu cá si cea din intrebare, atunci pe bunavointi'a transitoria nu potemu pune pondu mare, ci dorimu cá dreptulu se fia precisatu si positivu si nu lasatu pe placulu nimenuia. Si noi amu intielesu despre enunciarile ce s'ar fi facutu de cátra archierei in sinodele trecute chiaru in cestiunea nóstra, si deocamdata le-amu luat spre sciintia placuta. Dara daca adi unulu séu altulu dintre archierei concede votu decisivu membriloru sinodali óre póte cineva garantá cá va fi totu asia? óre nu avem esemplu chiaru dela primulu sinodu din Gherl'a? si óre nu va poté fi acésta si in altu locu ori la alte timpuri?

Tina-se decidera acestei cause in competenti'a sinodului provincialu ori ba, noi credemu cá datorinti'a neamenata a clerului adunatu in sinode este, cá daca voiesce sinodalitate, atunci acum la inceputu se cunósca relatiunea sa fačia de sinodu.

Dreptu aceea amu dori cá la sinodele tinende membrii acelora din fiacare diecesa se céra deslegarea acestei cestiuni intr'acolo, cá clerului se-i recunósca votulu decisivu, si la fiitoriulu sinodu provincialu se se si suscépa între decreta, éra daca nu, mai bine cá acei membrii se sída frumosielu acasa, se nu-si faca cheltuieli si-si, bisericeiloru serace, si archiereului. Si acestu votu apoi se se recunósca asessoriloru si in consistoriu.

III. Mai avem se dicemu ceva in genere si fačia de sinode mestecate din cleru si mirenii.

Scimu cá óresi-care parte a inteligentiei romane gr.-cat. a fostu cerutu instituirea sinodeloru mestecate. Acésta credemu cá au repetitu si unele districte protopopesci; ce s'au alesu cu acele rogari? voru sci mai bine petitionantii. Dela Nanu i-au trimisu la Branu, cá-ci incátu scimu, sinodulu provincialu dupace nu a potutu decide meritoriu, a judecatu, cá darea respunsului la acele rogari se tine de competenti'a sinodeloru diecesane respective éra sinodele diecesane au resolutu camu asia, cá petentii se se intórca la sinodulu provincialu, in meritu inse nici-o decisiune!

Ce ar fi de facutu! dóra a lasa lucru in balta, si a dice cá daca preotii nu au lipsa de noi, facu-si ei de capu, se nu ne imbuldimu? Feresce dómne! ci chiaru aretandu-li cá impregiurarile bisericei nóstre poftesce admiterea mireniloru, de nou se petitionedie. Dara mai ántaiu luanu inteligenti'a iniciativa se se consultedie deosebi, ori in contielegere cu preotimea, nefacéndo nici o parte pretensiuni esagerate; apoi se petitionedie la sinodele diecesane, cá daca cestiunea acésta s'ar tiné de sfer'a sinodului diecesanu se se aduca decisiune meritoria, éra de nu, se se transpuna la sinodulu provincialu. Deodata inse mirenii se concreda unui séu altui protopopu séu si la membrulu alesu alu clerului, cá la pertractare sinodale se apere caus'a. Incátu cunóschemu noi clerulu, credemu despre densulu asia, cá elu nu ar fi strainu de ide'a, cá si mirenii se ia parte la sinodele bisericesci, éra dintre archierei afara de unulu sau celu multu doi, nu sunt contrari dechiarati.

Dara cum ar si poté fi asia contrari candu sci bine, cá in vechime mirenii s'au introdusu in sinode, si cá sunt otariri de ale curiei pontificiale, in care de si se dice cá mirenii „de jure“

nu potu pretinde invitare, dara e in dreptulu episcopului a'i invita inca si la sinode provinciali, candu e cauza urgenta si presenti'a lor e necesaria si folositoria (vedi Lucii Fer. Pronota bibliot.) Fačia de impregiurările năstre de adi inse s'ar poté dice că atare cauza urgenta existe si că presenti'a mirenilor ar fi folositoria. Séu, rogu-te, cum doresci cá laiculu se se interessede de trebile năstre bisericesci si scolastice candu afara de curatoru si senatu scolastecu nu are nici-unulu cuventu. Temerea că mirenii s'aru mestecá si in cestiuni ce nu se tínu de ei, se póte preveni. Acolo e cá esemplu statulu catolicu din Transilvania.

(Va urmá.)

Raportu generalu

alu consistoriului archidiececanu, cá senatu episcopescu, pe anulu 1882.

(Urmare si fine).

II. Afacerile esactorali.

Pe anulu 1881 s'au asternutu cu totulu 651 ratiocinii. Dintre acestea s'au reveditu 280 ratiocinii, 51 ratiocinii se afla in stadiulu completarei, despre 9 ratiocinii s'a estradatu absolutoriulu, éra 320 ratiocinii sunt inca nerevedite.

Din urmatórele protopresbiterate nu s'a asternutu nici-unu ratiociniu:

Din protopresbiteratulu	Avrigului	23	ratiocinii
"	Desiului	29	"
"	Fagarasiului	35	"
"	Hatiegului	48	"
"	Mediasului	21	"
"	M.-Osiorheiului	19	"
"	Turdei	29	"

Din urmatórele protopresbiterate nu s'au asternutu tóte ratiociniile si au remasu neasternute:

Din protopresbiteratulu	Abrudului	1	ratiocinii
"	Agnitei	10	"
"	Albei-Julie	29	"
"	Bistritiei	8	"
"	Brasiovu I.	1	"
"	Campeniloru	1	"
"	Cetatiei de pétra	5	"
"	Clusiului	6	"
"	Cohalmului	2	"
"	Devei	4	"
"	Dobrei	2	"
"	Geógiu II.	18	"
"	Iliei	1	"
"	Lupsiei	2	"
"	Mercurei	9	"
"	Orasciei	5	"
"	Reghinului	1	"
"	Sebesiului	2	"
"	Sibiului	2	"
"	Segisioarei	7	"
"	Ternavei infer.	1	"
"	Ternavei super.	12	"
"	Trei scaune	1	"
"	Zarandului	5	"

Cu totulu au remasu neasternute, 339 ratiocinii.

Numerulu relativu mare alu ratiociniilor neasternute provine parte din negligenti'a unoru officii protopresbiterale, care a mersu asia de departe, încátu au ignoratu cu totulu atátu regulamentulu sinodalu despre ratiocinii, cátu si circulariele consistoriale, parte din pedecile, ce se opunu officiloru protopresbiterale de cátra organele comunale bisericesci la procurarea ratiociniilor.

Numerulu de asemenea mare alu ratiociniilor asternute si nerevedite isi afla esplicarea parte in greutatile inceputului, parte in compunerea cu totulu gresita a celor mai multe ratiocinii, parte in personalulu necorespondentiu, care este insarcinatu cu agendele esactorale.

O espunere despre starea averiloru in archidiececa pe anulu 1881 se va putea dá numai atunci, candu revisiunea ratiociniilor pe acelu anu va fi terminata.

III.

Consistoriulu archidiececanu e de astadata in placuta positiune a aterne pe lángra raportu separatu preavenerabilulu sinodu archidiececanu istoriculu fonduriloru archidiececane, unu proiectu pentru contopirea unoru fonduri si proiecte de acte fundationale pentru acele fonduri, dela care lipsescu inca atari acte. Acésta lucrare de insemnatate organisatorica a fostu pentru consistoriu obiectulu unui studiu mai indelungatu.

IV.

Unu obiectu totu de atátu insemnatate cá celu precedentu este planulu de edificare a seminarului Andreianu, pe care avemu onóre a-lu

asterne pe lángra esebitu separatu dinpreuna cu preliminarulu de spese. Trebuinti'a a se mari edificiu seminariulu a fostu inca de multu recunoscuta de preavenerabilulu sinodu archidiececanu, si reclamele ce se facu atátu de desu din partea directiunii seminariile si a corpului professoralu seminariulu pentru insuficienti'a localitatiloru de astadi, confirma totu mai multu acea trebuintia. Mai dificulu pentru consistoriu a fostu a se determiná pentru o suma atátu de considerabila, precum e cea atinsa in preliminarulu de edificare, si déca consistoriulu totusi a aderatu la acestu planu si preliminaru de edificare, o-a facutu din acelu indemn si intentiune, cá edificiu proiectatu se corespondu nu numai trebuintiloru seminariile, dara si altoru scopuri bisericesci si culturale pentru arhiepiscopi'a si metropoli'a năstra.

V.

Consistoriulu archidiececanu, cá senatu episcopescu, condusu atátu de ide'a investirii averei archidiececane in realitati rentabile, cátu si din interesulu mai largu bisericescu, a cumperatu in decursulu anului 1882 urmatórele case:

1. Cas'a din strad'a Macelariloru Nr. 28 in Sibiu cu pretiulu de 12,000 fl. din fondulu seminariulu.

2. Cas'a din piatia mica in Sibiu Nr. 25 cu pretiulu de 18,000 fl. din fondulu preotimei (30 mii.)

3. O casa in Reginu cu 6,000 fl. din fondulu preotimei (30 mii), cu obligatiunea a se rescumperá din partea protopresbiteratulu Reginului.

4. O casa in Turd'a cu pretiulu de 6500 fl. din fondulu preotimei (30 mii), cu reserva a se rescumpera din partea protopresbiteratulu Turdei.

VI.

Ratiociniulu tipografiei archidiececane pe anulu 1882 si raportulu fiscalulu consistorialu despre processele purtate in decursulu anului 1882 se voru aterne pe lángra rapórtu separate.

Din sedinti'a consistoriului archidiececanu, cá senatu episcopescu, tinuta in Sibiu la 21 Apr. 1883.

Nicolau Popea m. p.,
archimandritu si vicariu arhiepiscopescu.

Dr. Ilarionu Puscaru m. p.,
protosincelu referinte.

— Blasiu 20 Oct. (Estrasu). Noulu edificiu de internatu au ajunsu pana la coperisiu, spre marea bucuria a parintiloru si tineriloru bunu.

Membrii directoriulu dela fundatiunea Siolutiana sunt convocati pe 22/10 Octobru pe lángra urmatórele programa:

§. 1. Sedinti'a directoriulu convocatu se va deschide la 9 óre a. m. in localulu cancelariei archidiececane.

§. 2. Dupa deschidere se va constatá numerulu membriloru veniti, si se va constitui sedinti'a.

§. 3. Apoi administratoriulu fundatiunei va face raportu despre starea fundatiunei, si va constatá statulu actualu alu cassei fundationale.

§. 4. Administratoriulu fundatiunei va presentá sedintiiei bugetulu pe anulu venitoriu 1884 precum si ratiunile deduse pe anulu 1883.

§. 5. Ratiunile una cu bugetulu presentate se voru dá la o comisiune de 3 spre censurare si raportare, totu acelei comisiuni se va resigná si raportulu administratoriulu fundatiunei.

§. 6. Se voru luá la apretiare indigitarile, ce le va fi facutu administratoriulu fundatiunei relative la cele amintite in §-lu 3, ori si alte propuneri, ce s'ar face.

§. 7. Advocatulu archidiececanu va face referadele sale juridice relative la cauzele fundationale, espunendu si meritulu cumpararei casei dlui Covrigu pé sam'a fundatiunei Siolutiane.

§. 8. Comisiunea esmisa din sedinti'a senatulu tinuta in 20 Octobru 1882 incredintiata cu prepararea unui elaboratu relativu la schimbarea unoru asiediaminte din statutele administrarei fundatiunei si va face raportulu seu.

§. 9. Raportulu, ce-lu va presentá comisiunea memorata in §-lu precedente, se va luá la pertractare meritoria si in cele schimbate se va formulá unu proiectu de statute spre alu propune senatulu proximu spre decidere finala.

§. 10. Scontrarea cassei fundatiunei se va incredintiá comisiunei de 3 amintita in §-lu 5.

§. 11. Se voru primí si apretia raporturile comisiunei de 3 esmise in sensulu §§-loru 5 si 10.

§. 12. Se voru luá la cumpenire si alte obiecte, ce eventualminte s'aru propune cu respectu la cauzele fundatiunei.

Blasiu, din sedinti'a ordinariatu-capitularia tinuta la 18 Septembre 1883.

Sciri diverse.

— (Necrologu). Subscriii, cu anim'a dorerósa anuntia, cá neuitatulu sociu respective tata, ginere si cumnatu Joanu Popu, parochu gr.-cat. in Tiuriu, dupa unu morbu greu de 13 zile, a incetatu din viétia in 17 Octobru la 6 óre d. a. in anulu alu 50-le alu etatei si alu 23-le alu fericitei sale casatorie.

Remasitiile sale pamentesci s'au petrecutu la repausulu eternu sambata in 20 Octobru la 2 óre dupa amiédi.

Tiuriu, 18 Octobru 1883.

Amalia Popu nasc. Vestemeanu, cá sočia, cu pruncii sei minoreni Joanu, Aureliu, Antoniu, Valeria si Maria Helena, rev. domnu Antoniu Vestemeanu, cá socru, Ana Crisianu nasc. Vestemeanu, cu sociulu G. Crisianu, Valeriu Vestemeanu cu sočia, cá cumnati, Carolina Casioltianu nasc. Vestemeanu, cá matusia, si alti consangeni si affini.

Fia-i tierin'a usiora si memori'a neuitata!

— Primiramu urmatórele telegrama:

Dev'a, 22 Octobru. *Sigismundu Borlea*, fostu deputatu in camera a moritu in Baia de crisu.

Secula.

— (Reuniunea femeiloru romane din Sibiu). Convocare. In sensulu §. 13. din statute se convóca prin acésta a VI adunare generala ordinara a „Reuniunei femeiloru romane din Sibiu“ pe diu'a de duminica 28 Octobru a. c. st. n. dupa amédi la 3 óre in localulu casinei romane (strad'a Macelariloru, edificiu „Albinei“), la care onor. membrii ai reuniunei sunt rugati a participá. Sibiu, 20 Octobru 1883.

Maria Cosma m. p.,
presidenta reuniunei.

Bibliografia.

— Anuarulu asociatiunei generale a studentiloru universitari din Romaniaa. Bacau 1882. Volumulu III. — Bucuresci, 1883. Tipografi'a Alesandru A. Grecescu.

— Gramatic'a romana cá manualu conducatoriu si de invetiamentu prelucratu in modu practic si intuitivu, pentru 4 clase a scóloru poporale; de Gavrilu Páll, docintele clasei a IV-a a scólei practice normale gr.-cat. rom. oradane, totuodata si professoru ajut la reg. preparandia. Brosiur'a I-a si II. Editur'a autorulu. Dreptulu de reproductiune rezervatu. Pretiulu (in brosiura) câte 30 cr. = 60. — Oradea-mare, 1883. Tipografi'a lui Ottone Hügel.

— Predice populari pe duminice si sabbatori ocasionali, si pentru morti; de Gavrilu Popu, protopopulu gr.-cat. alu Clusiului, si professoru em. de teologia. Tomulu I. Pe duminice. Dela dom. s. pasce dom alu 20-a dupa ros., si pe dom. inainte si dupa dio'a crucei. Cursulu I. Pretiulu 1 fl. — Clusiu, 1883. Tipografi'a ered. lui J. Gámán.

— Pomaritululu rationalu. Tractatu practic pentru usulu poporului, cu multe stampe si figuri; de Grigoriu Halipu, invetiatoriu provisoru la scól'a agromica din Cernauti. Editur'a autorulu. Pretiulu pentru Austro-Ungari'a 80 cr. v. a., pentru tieri straine 2 fr. — Cernauti, 1883 Tipografi'a W. Kerekjarto.

Avisu! Cu incepere dela 1 Septembre a. c. redactiunea acestui diariu s'a mutatu in strad'a Urezului (Reisbergasse) Nr. 25 etagiulu primu.

Reuniunea femeiloru romane in Sibiu.

Se aduce la cunoscintia publica, cá cu 1 Novembre a. c. c. n. se deschide scól'a elementara de fete de patru clase a reuniunei năstre aici in Sibiu si cá sau facutu ingrigire de cele mai bune puteri didactice la acea scól'a.

Se invita deci parinti respective ingrigitorii din locu si din giuru, cá dela 15 ale curentei luni incolo, se se insinue fetele pentru primire, la presidenta reuniunei năstre dómna Maria Cosma (strad'a Baier Nr. 1).

Sibiu, 9 Octobru 1883.

Comitetulu reuniunei.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Kraft.**